

אמנות החקלאות / דף למנחה

הלימוד מוקדש לזכרם של עומר ויינשטיין וסיון שדה

פתיחה למנחה

אמנות עבודת האדמה // ישראל שוחט

- מה הטענה המרכזית במקור במילים שלכם?
- ישראל שוחט- היה מחלוצי השומר, הציטוט הקצר מהווה משפט מפתח ביחסו לעבודת האדמה, כך כתב על ציטוט זה ברל כצנלסון: "נפלאה היא ההשואה הזאת של המשק הארץ-ישראלי המעובד עד עכשיו בידי זרים ליחס שבין בעל-תמונה והתמונה שקנה אותה; ולעומת זאת – היחס של האדם העובד בעצמו את האדמה דומה ליחס שבין הצייר והתמונה שהוא מצייר אותה!"- כיצד הדברים מובנים לכם כיום בעידן בו תרבות הצריכה מכוננת יחסים של צרכן-מוצר בינינו לבין המזון שאנחנו אוכלים והמקומות בהם הוא גדל?
- כיצד ניתן להגביר את התפיסה שלנו את עבודת האדמה כמעשה של יצירה ואמנות?

צריך אנשים שאוהבים/ עומר ויינשטיין ז"ל

- תארו את הלך הרוח של החיבור של עומר לעבודת האדמה
- שתפו בחוויות שלכם של עבודה מתוך חיבור דומה בחקלאות ובכלל
- כיצד ניתן לנו להגביר את החיבור והאהבה לאדמה ולעבודה שאנו בוחרים לבצע?

סיכום

לסיום המפגש נאסוף מהשתתפים התייחסויות לעסקנות שלהם בעקבות הלימוד והדיון. נזמין סבב של ליקוטי 'עצות מעשיות' - איך נחזק את החיבור שלנו לאדמה ולאמנות עבודת החקלאות? אפשר לצפות לסיום בסרטון "חקלאות ישראלית- דורות רבים סיפור אחד" - שהופק בפלאות שנתיים למלחמה.

הלימוד שלפנינו מוקדש לשניים שנפלו במלחמה, כל אחד מהם בשדה שבו עבד ואהב. שניהם ראו בחקלאות לא רק עבודה, אלא אמנות – מעשה של יצירה, אחריות ואהבה לארץ. בלימוד כלולים שלושה קולות שונים, משלושה דורות: דבריו של ישראל שוחט, חלוץ מייסדי השומר, הרואה בעבודת האדמה דרך לחיבור עמוק בין האדם לארץ – כמו הצייר לתמונתו. את דבריו של עומר ויינשטיין, חקלאי בן זמננו, שהגדיר את עבודת השדה כ"אמנות" של אחריות, דיוק ואהבה.

ואת השיר לזכר סיון שדה, נער שהקדיש את ימיו האחרונים ל"צבא הירוק" של האדמה, והפך את הגידול בשדה למעשה של חיים.

שלושתם מדברים על אותו שורש, על הקשר שבין עבודה ויצירה, בין אדמה ונשמה, בין אחריות לאהבה. אפשר לגשת אל הדף הזה בלב פתוח – לשאול:

מה הופך את העבודה לאמנות? איך החקלאות מלמדת אותנו על משמעות, התמדה ונדיבות? ואיך אנחנו, היום, יכולים להמשיך את אותה רוח של אדם עובד, יוצר ושותף לטבע?

סיון שדה, עובד צעיר בחקלאות בן קיבוץ כפר מסריק, נפל ב-6.11.24 במלחמת 'חרבות ברזל' בשטחי גידולי השדה של המשק כתוצאה מנפילת רקטה ששוגרה מלבנון. יהי זכרו ברוך.

עומר ויינשטיין, חקלאי מקיבוץ דפנה, בן לחקלאים מחלוצי מטולה והעמק. עומר נפל כתוצאה מפגיעה ישירה במטע שלו, סמוך לגבול לבנון, לצד ארבעה עובדים תאילנדים. הוא יצא תחת אש לעבוד במטעי התפוחים, האפרסקים, והנקטרינות, כי לא ויתר על החקלאות ועל התוצרת. נפל בתאריך 31.10.2024, בן ארבעים ושבע היה במוותו יהי זכרו ברוך

אמנות עבודת האדמה// ישראל שוחט

צריך אנשים שאוהבים/ עומר ויינשטיין ז"ל

אם הייתי חושב על מקצוע כמקור פרנסה בלבד, כנראה שלא הייתי נשאר בחקלאות, אבל מי שמחפש מעבר, מי שיודע מה זה לראות את הפרי, אין דברים כאלה, זה וואו, העץ הזה, תראי מה זה, זאת אמנות - ענף ענף קשרנו, העץ הזה לא גדל מעצמו, אנחנו גידלנו אותו, השקענו עמלנו וקשרנו, מי שבא בשביל הכמה לירות לבירה בערב, שלא יבוא, הוא לא בא לעבוד. אני צריך אנשים שאוהבים את זה, שבוחרים בזה, גם אם לא הכי טובים, גם אם זה עובד בינוני, אבל הוא פה במאה אחוז, הוא בא לעבוד וזה כל ההבדל.

קינת השורות החסרות/ צוראל אסף

לסיון שדה

התג'יסת לזכא הירק
של תפרחות הברוקולי המזינות
פשוטות העלים, הגאות
ויש והנבטים הצעירים משכו את לבך
בפראות כמו גורים באלף רצועות
ורוח המקום שטפחה, דרבנה אותך
בחיוך שלך אנו קוראים כמה יפה
לאכל את הירק הירק הזה כדי לחיות, אבל
לחיות כדי לגדל את כל הירק הזה, נאה יותר
עכשו העגלה הקטנה מצביעה עם יצול האור הרך
לעבר מקום אהוב וחסר שרק אתה
מכיר, והשדמה הלילית מוליכה את תפלתנו
שתראה לנו את הדרך

רק העבודה יכולה איפוא לרקום לנו את החושים שיחברו אותנו אל הארץ חיבור פנימי, חיבור אמיתי. היא תברא לנו אותו היחס הנפשי והעמוק שיש בין הצייר והתמונה שצויר, ולא אותו היחס החוקי-השטחי שיש בין הקונה והתמונה שקנה.

כן. כל מה שיוצר בארץ צריך להיוצר על ידינו: כל עץ, כל ירק, כל בית, כל גדר. בכל מה שאדם נעשה שותף לטבע. כל קו, כל שרטוט ביריעת עתידנו - הכל הפל צריכים להיות מעשי ידינו. ורק בזיעתנו אנו צריכה להירטב אדמתנו. ורק ידינו אנו צריכות להחיות רגביה. בעבודה נקשר מחדש את נשמת האומה אל ארצה בקשרים שלא ינתקו. נחזק יותר את הגשר המט לנפול, שיגשר את העבר עם העתיד שלנו. בחוטי עברנו היפים, שבוחרם נחלש מרוב ימים, נשזור את החוטים החדשים והרעננים של ההווה שלנו ונמשיך אותם הלאה. החוטים האלה היו לפני עבים מאד וחזקים, אך זה כאלפים שנה שאנחנו לא הוספנו עליהם מאומה, כי אם מתחנו אותם יותר ויותר עד שהלכו הלוך ודק - ונחלשו. ומי יודע אם לא ינתקו לגמרי באמצע, אם לא נמהר לקשור אליהם חוטים חדשים?..

ובעוד מאות-מאות שנים, כאשר יקום דור חדש בארץ ויעיין בדפי ההיסטוריה החדשה שלנו, ימצא ביניהם הרבה הרבה דפים יפים ונעלים. יראה כי בחלבם ודמם רכשו אבותיו את ארצם וחירותם. והרבה כוח, הרבה רענונות לאומית ישאב מהדפים האלה, ולבו יתמלא גאון לאומי ממעשי אבותיו, ואהבה רבה לארץ אבותיו. אך אוי לנו אם ימצא בדפים רק פרוטות אחדות לקופות הציוניות ופרטיכולים מאסיפות ציוניות. בנפש עלובה וריקה יסגור את ספר ההיסטוריה ויזכור בבוז את אבותיו שיותר מזה לא יכלו לתת לארצם, שאת העבודה הקדושה להחיות את ארצם - מסרו לאחרים.